

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., a soudců JUDr. Milana Podhrázkého, Ph.D., a JUDr. Miloslava Výborného v právní věci žalobkyně: **N. I.**, zastoupená Mgr. Naďou Smetanovou, advokátkou se sídlem 28. října 1001/3, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 11. 2018, čj. OAM-727/ZA-ZA11-ZA19-2018, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 8. 3. 2019, čj. 4 Az 76/2018-37,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobkyně **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**
- IV. Ustanovené zástupkyni žalobkyně Mgr. Nadě Smetanové, advokátce, **s e p ř i z n á v á** odměna a náhrada hotových výdajů ve výši **6 800 Kč**, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyně se u Městského soudu v Praze (dále „městský soud“) domáhala žalobou zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí, kterým žalovaný rozhodl tak, že její opakovaná žádost o udělení mezinárodní ochrany je nepřipustná podle § 10a odst. 1 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, a podle § 25 písm. i) téhož zákona řízení zastavil. Zároveň

rozhodl, že státem příslušným k posouzení podané žádosti je podle čl. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (dále „nařízení Dublin III“), Francouzská republika. Žalobkyně v žalobě poukázala mimo jiné na to, že žalovaný byl povinen zjistit přesně a úplně skutečný stav věci, nezvolil řádný procesní postup a upozornila též na situaci žen v Uzbekistánu a její rodinné poměry.

[2] Městský soud žalobu v záhlaví označeným rozsudkem zamítl. Zdůraznil, že ve správním řízení nebyla posuzována samotná žádost o udělení mezinárodní ochrany, nýbrž závěr, který z členských států je k takovému projednání příslušný. Městský soud tedy posoudil žalobní námitky týkající se situace v Uzbekistánu a důvodů odchodu žalobkyně z něj jako nedůvodné. Jako nedůvodné posoudil i námitky procesní. Žalovaný postupoval v řízení řádně, dospěl-li k závěru, že příslušným státem pro projednání azylové žádosti žalobkyně je Francie. Žalovaný rovněž zkoumal, zda ve francouzském azylovém řízení nedochází k systémovým nedostatkům. Zabýval se i tím, proč neaplikoval v této věci čl. 17 nařízení Dublin III, podle něhož by mohl příslušnost k projednání azylové žádosti žalobkyně převztít, přičemž se při tomto posouzení zaměřil zejména na její zdravotní stav. Žalovaný tak podle městského soudu napadené rozhodnutí řádně odůvodnil, skutkový stav zjistil dostatečně a rozhodnutí nezatížil vadou nepřezkoumatelnosti.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[3] Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně (dále „stěžovatelka“) kasační stížnost, kterou doplnila prostřednictvím ustanovené zástupkyně. Předně namítla, že v řízení před městským soudem došlo k procesní vadě spočívající v nevypořádání jejího návrhu na ustanovení zástupce, v důsledku čehož je rozsudek zatížen nepřezkoumatelností [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Stěžovatelka v žalobě navrhla přiznání odkladného účinku a požádala o ustanovení zástupce. Ani z usnesení, kterým nebyl přiznán odkladný účinek, ani z napadeného rozsudku však není známo, že by se městský soud tímto návrhem zabýval. Pokud považoval její návrh minimálně za hraniční, měl ji vyzvat k dalšímu odůvodnění nebo k prokázání majetkových poměrů. Pokud jej považoval za nedůvodný, měl jej zamítnout. Z takového usnesení by se stěžovatelka dozvěděla, proč nebylo možno návrhu vyhovět, a mohla by jej podat znovu. Kdyby stěžovatelce soud ustanovil zástupce již v předchozím soudním řízení, mohla by kvalifikovaně doplnit nejen svou žalobu, ale též návrh na přiznání odkladného účinku. Nejvyšší správní soud následně vyhověl návrhu stěžovatelky na ustanovení zástupce, přičemž její majetková situace nebyla zásadně odlišná od doby, kdy bylo řízení vedeno před městským soudem. Popsaným postupem městského soudu došlo k zásadnímu omezení a oslabení možnosti řádného využití procesních práv.

[4] Stěžovatelka dále namítá vadu správního řízení spočívající v nedostatečném zjištění skutkového stavu [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.]. Stěžovatelka v průběhu správního řízení uváděla skutečnosti, které žalovaný v napadeném rozhodnutí nijak nezohlednil, přičemž městský soud takové pochybení aproboval, neboť neshledal nedostatečné zjištění skutkového stavu ve správním řízení. Z napadeného rozhodnutí není ani zřejmé, jaký skutkový stav vzal žalovaný za prokázaný a jaká tvrzení vzal za nesporná, případně jak je

pokračování

hodnotil. Pokud by byla stěžovatelka zastoupena již v řízení před městským soudem, mohly by být žalobní námitky týkající se nedostatečného zjištění skutkového stavu podrobněji rozvedeny již v předchozím řízení.

[5] Stěžovatelka namítá rovněž nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. Domnívá se, že v jejím případě je nutno prolomit zásadu přezkumu napadeného rozhodnutí podle skutkového a právního stavu, který tu byl v době jeho vydání. Její situace je úzce spjata se situací jejího manžela, který s ní přicestoval do ČR z Francie, rovněž zde požádal o udělení mezinárodní ochrany a i v jeho případě žalovaný rozhodl, že příslušným státem k projednání žádosti je Francie. Stěžovatelka nemá na území ČR vyjma manžela nikoho blízkého, obává se návratu do Francie a tato obava může v důsledku jejího současného psychického stavu vytvářet překážku, aby k projednání její žádosti byla příslušná Francie. Stěžovatelka je na svém manželovi zcela závislá a její přemístění do Francie je dlouhodobě vyloučeno z důvodu nepříznivého zdravotního stavu doloženého v lékařské dokumentaci. Již dvakrát se pokusila o sebevraždu, přičemž ji v obou případech zachránil právě manžel. Po narození mrtvého dítěte a nastalé tíživé psychické situaci je na něj fixovaná. Zdravotní stav stěžovatelky je závislý na vysokých dávkách psychofarmak a intenzivní psychoterapii, zároveň u ní dochází k depresivně-hypoparanooidním projevům. Stěžovatelka se nyní pohybuje v relativně známém prostředí ČR, které je sociokulturně bližší její zemi původu. V cizím prostředí hrozí zhoršení její zdravotní situace s možností recidivy suicidálního stavu. Stěžovatelka se obává přemístění do Francie i přesto, že se jedná o bezpečnou zemi, v níž by měla statisticky vyšší šanci na získání mezinárodní ochrany. Po přicestování do Francie totiž obdržela zprávu od svého bratra, který je v tamním islámském duchovním světě váženým imámem, že ji prostřednictvím konexí ve francouzské muslimské obci snadno dohledá, přičemž jí i jejímu manželovi hrozil likvidací. Stěžovatelka si je jistá, že její bratr neví, že se v současné době se svým mužem nachází v ČR. Přestože je stěžovatelka v psychiatrické péči s indikovanou léčbou psychofarmatiky, obavy z návratu do Francie lze v kontextu zásadně pozměněného vnímání reality vyhodnotit jako natolik mimořádné, že lze z hlediska příslušnosti projednání azylové žádosti dospět i k jinému závěru, než ke kterému dospěl městský soud. Stěžovatelka dále uvedla, že u ní i u manžela již ke dni 6. 12. 2018 uplynula šestiměsíční lhůta pro předání do Francie dle čl. 29 nařízení Dublin III, v důsledku čehož se státem příslušným k posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany stala ČR. Podle rozsudku Soudního dvora EU ze dne 2. 10. 2017, *Shiri*, C-201/16, není pro postup podle čl. 29 nařízení Dublin III třeba, aby stát, jenž má být k projednání věci příslušný, svou příslušnost odmítl; uplyne-li podle tohoto rozsudku lhůta 6 měsíců, je žádající stát povinen z moci úřední uznat svou příslušnost a započít s posuzováním azylové žádosti dotčené osoby.

[6] Závěrem stěžovatelka poukázala na to, že je při změně sociálního prostředí ohrožena na životě, což dokládá lékařská dokumentace. Uvedené je třeba zohlednit při zjišťování, zda je její přemístění a přemístění manžela možné. Podle závěrů usnesení Soudního dvora EU ze dne 16. 2. 2017, *C. K. a další v. Republika Slovenija*, C-578/16, je při posouzení přemístění podle nařízení Dublin III nutno posuzovat nejen překážky deportace vztahované k cílové zemi, ale i národní překážky výkonu rozhodnutí, např. nemoc. Stěžovatelka má proto za to, že je znemožněno určení Francie jako příslušného státu k posouzení její žádosti. Projednání kasační stížnosti svým významem podstatně přesahuje

vlastní individuální zájmy stěžovatelky, a proto je kasační stížnost přípustná. Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu v této věci se totiž dotkne přinejmenším zájmů jejího manžela a zasáhne do jejich společného života, jakožto ovlivní i důvodnost kasační stížnosti jejího manžela. Zároveň se jedná svým způsobem o unikátní a mimořádný kontext předkládaných aspektů kasační stížnosti, který ještě nebyl v judikatuře Nejvyššího správního soudu uspokojivě vyložen.

[7] Žalovaný popírá důvodnost kasačních námitek stěžovatelky, neboť neprokazují, že by porušil zákonné předpisy. Napadené rozhodnutí i rozsudek městského soudu považuje za správné a zákonné. Správní rozhodnutí navíc řeší toliko příslušnost členského státu EU k projednání azylové žádosti, nikoliv meritorní posouzení žádosti samotné. Její oprávněnost následně posoudí příslušný stát, tedy Francouzská republika.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána řádně a včas podle § 106 s. ř. s. Kasační stížnost je přípustná, neboť se jí stěžovatelka domáhá zrušení pravomocného rozhodnutí krajského (městského) soudu ve správním soudnictví a není dán žádný z důvodů nepřípustnosti dle § 104 s. ř. s.

[9] Následně Nejvyšší správní soud přistoupil ke zkoumání přijatelnosti kasační stížnosti ve smyslu § 104a s. ř. s., tj. zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatelky. K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany (azylu) lze pro stručnost odkázat na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS. Nejvyšší správní soud v projednávané věci s ohledem na argumentaci stěžovatelky a uplatněné kasační námitky přijatelnost kasační stížnosti shledal.

[10] Nejvyšší správní soud proto přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu uplatněných kasačních důvodů (§ 109 odst. 4 s. ř. s.) a zkoumal přitom, zda netrpí vadami, k nimž by zdejší soud musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[11] Soud se nejprve zabýval namítaným nevypořádáním návrhu stěžovatelky na ustanovení zástupce. V případě, že by městský soud zcela opomněl reagovat na stěžovatelčin výslovný návrh na ustanovení zástupce, nepochybně by se jednalo o vadu mající za následek nezákonnost napadeného rozsudku. K tomu nicméně v nyní projednávané věci nedošlo. Ze spisu městského soudu je zřejmé, že se soud stěžovatelčíným návrhem zabýval, vyzval ji k doložení osobních a majetkových poměrů pro posouzení jeho důvodnosti a usnesením ze dne 16. 1. 2019, čj. 4 Az 76/2018-31, návrh stěžovatelky na ustanovení zástupce zamítl. Usnesení bylo stěžovatce doručeno 21. 1. 2019 a i přes poučení o možnosti podání kasační stížnosti se proti němu stěžovatelka nebránila. Z uvedeného je tedy zjevné, že související kasační námitky stěžovatelky nemohou být důvodné.

[12] Stěžovatelka dále namítá, že žalovaný ve správním řízení nedostatečně zjistil skutkový stav věci. Pro tuto vadu měl napadené rozhodnutí zrušit již městský soud, ale

pokračování

neučinil tak. Nejvyšší správní soud k tomu předně připomíná (učinil tak ostatně již městský soud), že žalovaný v napadeném rozhodnutí neposuzoval věcně samotnou žádost o udělení mezinárodní ochrany, ale toliko procesní otázku příslušnosti členských států EU k jejímu projednání v rámci tzv. dublinského systému. Stěžovatelka v této souvislosti také v žalobě zpochybnila procesní postup žalovaného. Ačkoliv by nepochybně bylo možné, aby městský soud svůj rozsudek v tomto směru odůvodnil podrobněji, nelze mu vytknout, že by se danou námitkou vůbec nezabýval anebo ji posoudil nezákonně. Je třeba navíc zdůraznit, že míra obecnosti žalobní námitky předurčuje podobu odůvodnění následného rozhodnutí soudu (viz rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, čj. 4 As 3/2008-78, č. 2162/2011 Sb. NSS).

[13] Městský soud v napadeném rozsudku především vysvětlil, proč nepovažuje rozhodnutí žalovaného za nepřezkoumatelné či nedostatečně odůvodněné, a Nejvyšší správní soud se s jeho posouzením ztotožňuje. Stejně tak je na místě souhlasit se závěry městského soudu, který neshledal procesní vady, pro něž by mělo být rozhodnutí žalovaného zrušeno. Žalovaný se řádně zabýval tím, který členský stát je k projednání žádosti o udělení mezinárodní ochrany příslušný. Dovodil, že Francie konkludentně příslušnost převzala ke dni 6. 6. 2018, a to marným uplynutím lhůty k tomu stanovené. Dále zkoumal, zda neexistují závažné důvody domnívat se, že ve Francii dochází k systémovým nedostatkům co do otázky azylového řízení, které by dosahovaly možného rizika nelidského či ponižujícího zacházení, a pro něž by stěžovatelka nemohla být přemístěna. Nakonec se zabýval i otázkou, zda v případě stěžovatelky neexistují důvody pro dobrovolné převzetí příslušnosti pro projednání její žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze strany ČR ve smyslu čl. 17 nařízení Dublin III. Ačkoliv se Nejvyšší správní soud neztotožňuje s touto částí odůvodnění, v níž žalovaný obecně odmítá aplikaci čl. 17 daného nařízení ze strany ČR, nelze souhlasit se stěžovatelkou v tom, že by se nevypořádal i s individualizovanými skutečnostmi ve vztahu k ní samotné a k situaci, v níž se v ČR nachází. Žalovaný se také zabýval otázkou zdravotního stavu stěžovatelky, především v té době trvajícího těhotenství. Neshledal, že by těhotenství samo o sobě vylučovalo její přemístění do Francie. Rovněž ani její zdravotní stav v době vydání napadeného rozhodnutí přemístění nevylučoval, neboť stěžovatelkou uváděné komplikace a dřívější zdravotní problémy (zejména bolest na srdci) nepředstavovaly natolik závažné skutečnosti, na jejichž základě by při přemístění byla přímo ohrožena na životě nebo zdraví. Žalovaný navíc dodal, že je standardním postupem před realizací přemístění podle nařízení Dublin III posoudit aktuální zdravotní stav. Nejvyšší správní soud se tedy nemohl ztotožnit s námitkou, že žalovaný při rozhodování o zastavení azylového řízení a určení příslušnosti členského státu k jeho vedení nevycházel z dostatečně přesných a individualizovaných skutečností. Z uvedených důvodů tedy obстоjí i napadený rozsudek městského soudu, který závěry žalovaného aproboval.

[14] Jde-li o námitku uplynutí šestiměsíční lhůty pro přemístění stěžovatelky ve smyslu čl. 29 odst. 3 nařízení Dublin III, k té je třeba především uvést, že k uplynutí této lhůty mělo dojít podle tvrzení stěžovatelky až po vydání napadeného rozhodnutí, zároveň ovšem před podáním žaloby k městskému soudu (lhůta měla podle stěžovatelky uplynout 6. 12. 2018, žalobu odeslala k městskému soudu až 11. 12. 2018). Přesto stěžovatelka tuto námitku v žalobě ani v průběhu řízení před městským soudem neuvedla a uplatnila ji až v

řízení o kasační stížnosti. Z uvedených důvodů je proto taková námitka nepřijatelná (§ 104 odst. 4 *in fine*).

[15] Poukazuje-li stěžovatelka na svou aktuální osobní situaci, je třeba poznamenat, že ta se změnila až v důsledku okolností, k nimž došlo po vydání napadeného rozsudku městského soudu (a pro které ostatně kasační stížnosti Nejvyšší správní soud přiznal odkladný účinek). Již z povahy kasačního řízení je však zřejmé, že k takovým skutečnostem Nejvyšší správní soud nemůže přihlížet (srov. § 109 odst. 5 s. ř. s.). Nelze se tedy ani zabývat aktuálními zdravotními zprávami, které stěžovatelka ke kasační stížnosti připojila. Nejvyšší správní soud nicméně i vzhledem k tvrzené situaci stěžovatelky považuje za nutné k výše uvedenému dodat, že i přes zamítnutí kasační stížnosti bude na místě, aby se žalovaný před případnou realizací přemístění stěžovatelky do Francie zabýval předně otázkou možného uplynutí šestiměsíční lhůty dle čl. 29 odst. 3 nařízení Dublin III, a to i s přihlédnutím k recentní judikatuře Soudního dvora EU (srov. např. výše uvedený rozsudek ve věci *Shiri*, C-201/16). Dospěje-li v tomto směru k závěru, že přemístění stěžovatelky není pro uplynutí stanovené šestiměsíční lhůty možné, má z důvodu založení příslušnosti ČR žalovaný povinnost přijmout z moci úřední nezbytná opatření, aby byla její žádost o udělení mezinárodní ochrany neprodleně vyřízena (viz bod 43 zmiňovaného rozsudku). Dospěje-li naopak k závěru, že lhůta doposud neuplynula, a přemístění stěžovatelky je tedy možné, bude jeho úkolem náležitě posoudit, je-li proveditelné ve světle stěžovatelkou zmiňovaného a již výše citovaného usnesení Soudního dvora EU ve věci *C. K. a další v. Republika Slovenija*, C-578/16, který předpokládá zohlednění zdravotního stavu žadatele o mezinárodní ochranu před samotným přemístěním. Podle závěrů zde vyslovených Soudním dvorem představuje přemístění žadatele o mezinárodní ochranu, který trpí obzvláště závažným duševním nebo fyzickým onemocněním, které může být při přemístění značně a nezvratně zhoršeno, porušení čl. 4 Listiny základních práv EU, a vystavení žadatele nelidskému a ponižujícímu zacházení ve smyslu tohoto článku. Členský stát v takovém případě může buď převzít příslušnost k projednání azylové žádosti na základě diskrečního ustanovení obsaženého v čl. 17 nařízení Dublin III, anebo je povinen informovat dožádaný členský stát o odložení přemístění a neprovádět jej, není-li to z těchto důvodů fyzicky možné. Nezlepší-li se přitom zdravotní stav žadatele do uplynutí šestiměsíční lhůty podle čl. 29 odst. 3 nařízení Dublin III (tedy nejpozději do šesti měsíců) natolik, aby bylo možno přemístění provést, příslušnému členskému státu zanikne jeho povinnost převzít dotyčnou osobu zpět a příslušným státem se stane dožadující členský stát v souladu s odst. 2 daného ustanovení. Uvedené ostatně potvrdil i sám žalovaný, který přímo v napadeném rozhodnutí uvedl, že je standardizovaným postupem provádět před realizací přemístění žadatelů o mezinárodní ochranu posouzení jejich aktuálního zdravotního stavu za účelem zjištění, jsou-li schopni cestu podstoupit.

IV. Závěr a náklady řízení

[16] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené neshledal žádnou z uplatněných kasačních námitek důvodnou, a proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

[17] Výrok o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 1 větu první ve spojení s § 120 s. ř. s. Účastník, který měl ve věci plný úspěch, má právo na náhradu

pokračování

nákladů řízení před soudem. Stěžovatelka tedy v dané věci nemá právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec jeho běžné administrativní činnosti v tomto řízení nevznikly, takže mu Nejvyšší správní soud náhradu nákladů nepřiznal.

[18] Odměna Mgr. Nadi Smetanové, advokátky, kterou Nejvyšší správní soud stěžovatelce ustanovil usnesením ze dne 15. 5. 2019, čj. 8 Azs 126/2019-37, byla přiznána za dva úkony právní služby spočívající v převzetí věci a první poradě s klientem a podání doplnění kasační stížnosti dle § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). Zástupkyni stěžovatelky tak náleží odměna ve výši 6 200 Kč [§ 7 bod 5 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu]. Vedle toho jí náleží náhrada hotových výdajů ve výši 2 x 300 Kč, tedy celkem 600 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Celkem tedy odměna a náhrada hotových výdajů činí 6 800 Kč a zástupkyni stěžovatelky bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně 9. října 2019

JUDr. Petr Mikeš, Ph.D.
předseda senátu